

תוכן עניינים

מבוא.....	עמ' 3-4.
פרק א': המשימה המתרבתת.....	עמ' 5-9.
פרק ב': רודיארד קיפלינג.....	עמ' 10-15.
פרק ג': ספר הג'ונגל.....	עמ' 16-23.
סיכום.....	עמ' 24.
בבליוגרפיה.....	עמ' 25-26.

מבוא

עמסו משא הלבן,
שלחו מיטב בניכם
אלי גלות נדחת
לדאוג ולרחם
ולעשות את חסד
כובש עם נתינו-
עם עגמומי ופרא,
קצת שד וקצת תינוק.

(רודיארד קיפלינג, **משא האדם הלבן**, בית ראשון, תרגום: צור ארליך)

בשנת 1899 פרסם הסופר והמשורר האנגלי רודיארד קיפלינג (1865-1936) את השיר "משא האדם הלבן" *The White Man's Burden*, שמאז הפך לסמל האימפריאליזם הבריטי ולאחת ההצדקות האידיאולוגיות של הפרוייקט הקולוניאלי. על פי השיר, הכיבוש הקולוניאלי, נתפש בעיני האירופים כנטל כבד, שהוטל על כתפיו של האדם הלבן, אך כשליחות שעליו למלא. השיר מסמל את האימפריאליזם הבריטי מכיוון שהוא מתאר את תושבי המושבות כפראיים, רעשנים, חזיים ילד וחזיים שטן ואת המתנחלים כטובי הבנים של בריטניה, הנאלצים לשרת את הנתינים ולשאת בעול הכבד של הקולוניאליזם. האדם הלבן לקח על עצמו את המשימה הקשה של הכיבוש מתוך הומניזם ואהבת אדם והרצון לפתח את העמים הנכשלים ולהביא להם את הקידמה.

בעוד שכשהשיר התפרסם, רכשו לו כבוד גדול, כיום נחשב השיר לשיר בזוי בעקבות ביקורות פוסט-קולוניאליסטיות של הוגי דעות כגון פרנץ פאנון, מישל פוקו ואדוארד סעיד, שהדגישו את הניצול של מדינות העולם הראשון את אוכלוסיית ומשאבי העולם השלישי והטילו ספק את עליונותם של הערכים של העולם המערבי. דורות רבים של חוקרים רבים דנו בכתביו של קיפלינג ובפעילותו הספרותית מזוויות שונות. הדור הראשון, ניתח את כתביו בתוך ההקשר של ספרות אנגלית וויקטוריאנית ורומנטית. דור זה הדגיש את תרומתו הרבה של קיפלינג לביסוס "הסיפור הקצר" כסוגה חדשה בשדה הספרות האנגלית. הדורות הבאים התייחסו להקשרים הקולוניאליסטיים של עבודתו והתווכחו ביניהם על מידת גזענותו של קיפלינג, שהצדיק בכתיבתו את הפרוייקט הקולוניאליסטי, ואף עזר לקדם אותו מבחינה תרבותית

פרק א': המשימה המתרבת

כל הכוחות האירופים טענו כי הם מקדמים את המשימה המתרבתת בקולוניות שלהם החל מהמאה ה-18 ואילך. רעיון המשימה המתרבתת היה רעיון מאוד משמעותי לקבוצות מסוימות בקולוניות הבריטיות כמו גם הצרפתיות. רעיון זה הציב גבולות של עשה ואל תעשה ואיפשר לקולוניזטורים לגשר בין ערכים כגון דמוקרטיה לבין הכיבוש הכוחני של האימפריה.¹

המונח הזה שאול מהמונח הצרפתי *civilisatrice mission*, הפך לאידיאולוגיה האימפריאלית ולדוקטרינה הרשמית בשיא האימפריאליזם ובמיוחד אחרי 1895.² רעיון זה התבסס על הנחת העליונות של התרבות האירופית, בין אם הצרפתית או האנגלית, והמושלמות שלה עבור האנושות. המשימה המתרבתת גם הניחה שנתונים בקולוניות היו מפגרים מדי על מנת לשלוט על עצמם והיה צריך 'להרים' אותם. רעיון המשימה המתרבתת הצרפתי התבסס על רעיון נאור: להיות ציווילי פרושו להיות משוחרר מכל צורה של רודנות: השלטון הרודני על האדם; השתלטות המחלה על הבריאות; שלטון האינסטינקט על ההיגיון; התגברות הבורות על הידע וכ'.

המודל של אירוצנטריות דיפיוזית מבוסס על המיתוס על "הנס האירופי". בחמש מאות השנה שקדמו לקולוניאליזם המודרני, אירופה הבנתה את עצמה תמיד כעליונה על שאר העולם, והיא הסבירה את הקולוניאליזם כתוצאה של אותה עליונות. ומצד

Conklin, A. L. (1997). *A Mission to Civilize: The republican*.¹

idea of empire in France and West Africa, 1895-1930.

Stanford University Press

p. 2

² שם, עמ' 1-2;

Mann., M., 'Torchbeareres Upon the Path of Progress': Britain's Ideology of a 'Moral and Material Progress' in India. An Introductory Essay, in: Fischer-Tiné, H., & Mann, M. (2004). *Colonialism as civilizing mission: cultural ideology in British India*. Anthem Press, p. 4

